

Hur Sverige styrs

# Regeringsformen 12 kap Förvaltningen

Olof Petersson



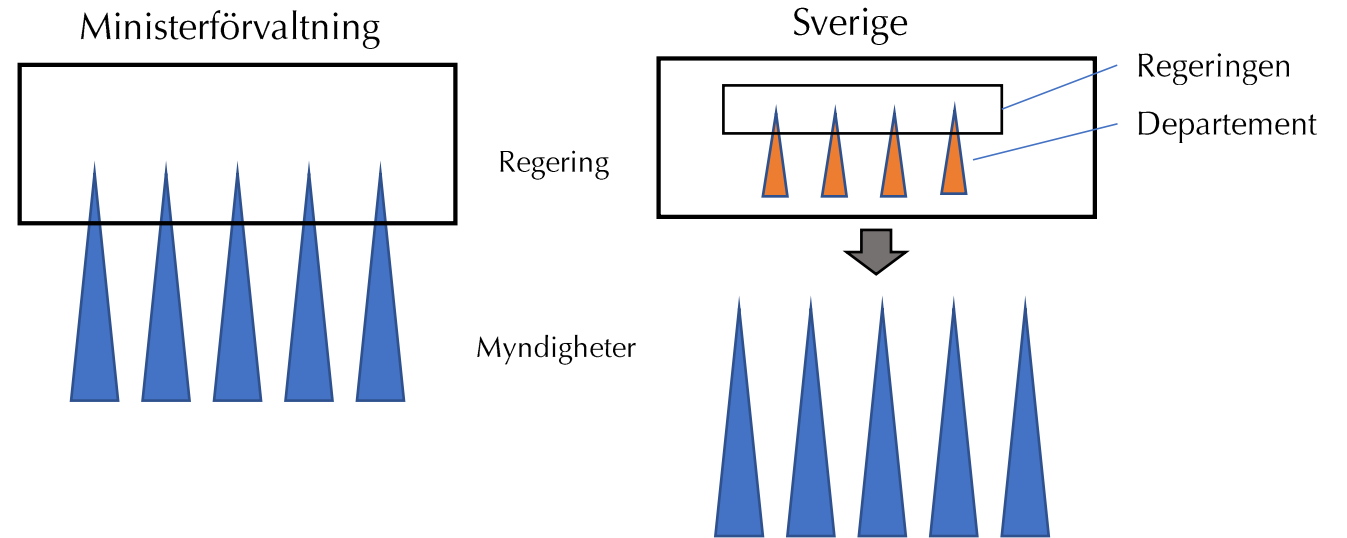
# Sammanfattning

Statliga myndigheter

Självständighet

Statligt anställda

Lagprövning



Regeringen styr riket, myndigheter "lyder under regeringen"  
Departement – förvaltningsmyndigheter  
Regeringen styr, litet utrymme för ministerstyrelse  
Regeringen styr genom instruktioner, regleringsbrev etc  
Myndigheterna har en sfär av självständighet



# Den statliga förvaltningsorganisationen

RF 12:1

**1 §** Under regeringen lyder Justitiekanslern och andra statliga förvaltningsmyndigheter som inte enligt denna regeringsform eller annan lag är myndigheter under riksdagen.

Regeringen styr riket (RF 1:6)  
Statliga förvaltningsmyndigheter  
Lyder under regeringen

Undantag:  
Myndigheter under riksdagen  
Kommunala förvaltningsmyndigheter



# Förvaltningens självständighet

RF 12:2

2 § Ingen myndighet, inte heller riksdagen eller en kommuns beslutande organ, får bestämma hur en förvaltningsmyndighet i ett särskilt fall ska besluta i ett ärende som rör myndighetsutövning mot en enskild eller mot en kommun eller som rör tillämpningen av lag.

Sfär av självständighet

Ärende

Myndighetutövning

Tillämpning av lag



# Riksdagen

RF 12:3

3 § Förvaltningsuppgifter får inte fullgöras av riksdagen i vidare mån än vad som följer av grundlag eller riksdagsordningen

Riksdagen stiftar lag  
Förvaltningsmyndigheterna tillämpar lag



# Överlämnande av förvaltningsuppgifter

RF 12:4

4 § Förvaltningsuppgifter kan överlämnas åt kommuner.

Förvaltningsuppgifter kan även överlämnas åt andra juridiska personer och enskilda individer. Innefattar uppgiften myndighetsutövning, får ett överlämnande göras endast med stöd av lag.

Staten kan överlåta till andra än staten

Kommuner

Aktiebolag, föreningar, enskilda etc

Myndighetsutövning kräver lag (riksdagen beslutar)



# Statligt anställda

RF 12:5

5 § Rättstvister mellan enskilda får inte utan stöd av lag avgöras av andra myndigheter än domstolar.

Regeringens utnämningmakt  
Regeringen utnämner högsta chefer  
Delegering till myndigheterna

Sakliga grunder, såsom förtjänst och skicklighet





# Svenskt medborgarskap

RF 12:6

6 § Riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna ska vara svenska medborgare. Detsamma gäller justitiekanslern. I övrigt får krav på svenskt medborgarskap för behörighet att inneha en anställning eller utöva ett uppdrag hos staten eller en kommun uppställas endast i lag eller enligt förutsättningar som anges i lag.

Krav på svenskt medborgarskap:  
JO, riksrevisorer, JK

Andra anställningar och uppdrag: riksdagen kan besluta om krav (ex. polis, militär, vissa UD-anställda)



# Statlig anställning

RF 12:7

7 § Grundläggande bestämmelser om statligt anställdas rättsställning i andra hänseenden än de som berörs i denna regeringsform meddelas i lag.

Lag om offentlig anställning (LOA)



# Dispens

RF 12:8

**8 §** Regeringen får medge undantag från föreskrifter i förordningar eller från bestämmelser som har meddelats med stöd av beslut av regeringen, om inte annat följer av lag eller beslut om utgiftsanslag.

Undantag  
Regeringen  
Vissa fall



9 § Regeringen får genom nåd efterge eller mildra en brottspåföljd eller en annan sådan rättsverkan av brott samt efterge eller mildra ett annat liknande ingrepp som avser enskildas person eller egendom och som har beslutats av en myndighet.

Om det finns synnerliga skäl, får regeringen besluta att vidare åtgärder för att utreda eller lagföra en brottslig gärning inte ska vidtas.

## Undantag

Regeringen

Straff, påföljd

Lagföra brottslig gärning, synnerliga skäl



**14 §** Finner ett offentligt organ att en föreskrift står i strid med en bestämmelse i grundlag eller annan överordnad författning får föreskriften inte tillämpas. Detsamma gäller om stadgad ordning i något väsentligt hänseende har åsidosatts vid föreskriftens tillkomst.

Vid prövning enligt första stycket av en lag ska det särskilt beaktas att riksdagen är folkets främsta företrädare och att grundlag går före lag.

Andra stycket 1975–2010:

Har riksdagen eller regeringen beslutat föreskriften, skall tillämpning dock underlåtas endast om felet är uppenbart.

Parallell till domstolarna (RF 11:14)

Offentligt organ

Rättslig normhierarki

Grundlag	Riksdagen
Lag	Riksdagen
Förordning	Regeringen
Andra föreskrifter	Myndigheter, kommuner

Får inte tillämpas:

- Strider mot överordnad rättsnorm
- Fel i beslutsprocessen

Riksdagen folkets främsta företrädare  
Grundlag går före lag



# Hur Sveriges styrs

Olof Petersson

<https://www.youtube.com>

[www.olofpetersson.se/hursverigestyrs](http://www.olofpetersson.se/hursverigestyrs)

[hursverigestyrs@gmail.com](mailto:hursverigestyrs@gmail.com)



Senast ändrad 2019-09-20